

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, snečen stan!

Dopisi dobrodošli in sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inzeratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 11.

V Ptuj, v nedeljo dne 26. aprila 1914.

XV. letnik.

Korošci na dan!

Proti kranjski hujskariji po Koroškem.

Sinčavas, 20. aprila 1914.

Danes je koroško ljudstvo obračunalo s kranjskimi hujskači, ki hočejo tudi v tej prelepi deželi „jugoslovanske“ nemire vdomačiti. Bil je v resnici pravi dan obračuna in vsak pošten poslušalec je šel lahko z veseljem domu v zavesti, da Koroška še ni izgubljena. Zborovanje je nedvomljivo dokazalo, da vsa tuja hujskarija protiavtstrijskih kričačev koroškemu ljudstvu ne more iz srca iztrgati krasne zvestobe do domovine... Bil je dan ljudskega obračuna in slovenski prijatelji Balkana bodo zamaženi in sleparili po svojih shodih in v svojih ničvrednih listih; kdor je bil na zborovanju navzoč, ta bo vedel, za kaj se gre!

Zborovanje je sklicala koroška „kmetska zveza“, ki je v resnici kmetska. In pozivu se je pokorila tako velikanska množica, da so celo nasprotniki začudeno gledali, od kje prihajajo ti vrli koroški možje. Prišlo je najmanj 2000 mož. In ne samo iz neposredne okolice Sinčavas ter Velikoveca, — ne, prišli so iz vseh oddaljenih in bližnjih krajev Koroške, žrtvovali so denar in čas, da pokažejo pred vsem svetom in v vsej javnosti, da se Koroška nikdar ne pusti podjarmiti od tujih, srbo-filjskih in balkanskih agentov.

Klerikalni prvaški voditelji so zadnje dni kričali, da bodo prišli v bogve kako velikanski množicah, da razbijejo to napredno koroško zborovanje. Ali njih grožnje so ostale brezuspešne. Prišlo je le kakšnih 400—500 klerikalnih kmetov, ki pa so bili v splošnem mirni in so gotovo kot spreobrnjeni Tomaži domu šli. Saj ti klerikalni kmetje ne razumejo, da so le slepo orodje v rokah tujih hujskačev. S temi klerikalci prišlo pa je tudi nekaj politikujočih farjev, ki so hoteli s silo in s prepričanjem zborovanje motiti. Hotelo so shod razbiti, da bi potem v svojih umazanih listih kričali: Ljudstvo je razgnalo zborovanje. Ali — ti duhovniški politiki so se grozno zmotili. Komaj so pričeli hujskati, kričati in rogoviliti, ko je že v ljudstvu zavrelo; — in ti politični popi so sfrčali skozi vrata in okna, da je kar šumelo. Koroško ljudstvo spoštuje gotovo poštene, res katoliške duhovnike. Ali take ljudi, ki hočejo svojo duhovniško črno suktnjo v politične namene zlorabljati, ne more verno a napredno koroško ljudstvo spoštovati. Najbolj se je med temi „duhovniki“ odlikoval župnik Poljanec od Sv. Danijela; ali tudi njemu ni pomagala vsa jezuitska modrost; zaman se je hinil patriotičnega, — koroške kmetske pesti so ga postavile hitro na sveži zrak... Vsled znane-ga nasilnega značaja klerikalcev napravila je

tudi oblast velikanske priprave. Zbrala je v Sinčavas okoli 50 orožnikov, ki so imeli težko službo. Zgodilo pa se ni ničesar; kajti koroški kmetje žnajo sami red napraviti, kadar jim hočejo srbo-filjski kranjski hujskači lastnozemeljo zastrupiti.

Prav žalostno vlogo je igral na tem krasnem zborovanju tudi „slovenski“ poslanec Grafenauer. Vedel je, da na Koroškem ne sme tako govoriti, kakor v Ljubljani ali Zagrebu; zato se je delal nakrat patrijotičnega in miroljubnega. Škoda Grafenauerja, da se je od svojih duhovniških gospodarjev že toliko jezovitizma naučil. Pomagalo seveda tudi njemu ni. Kajti razni govorniki so z naravnost kričečimi slučajmi dokazali zahrbtnost in protidomovinstvo slovensko-srbskih hujskačev, tako da je moral Grafenauer obmolkneti. Sram ga je bilo, sram politike njegovih črnih gospodarjev...

Tako je končalo to zborovanje z velikanskim uspehom za pošteno koroško stvar. V prihodnji številki prinesli bomo govore posameznih govornikov.

Koroška Korošcem!

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 17

Politični pregled.

Cesar bolan. Naš ljubljani cesar Franc Jožef I. je že 14 dni sem bolan. Zadnja poročila sicer pravijo, da mu je zopet bolje, ali pri njegovih starosti je vsaka bolezen nevarna. Takoj ko so prišla prva poročila o cesarjevi boleznih v javnost, prešinila je globoka žalost vse avstrijske narode. V takem hipu se šele vidi, s kako globoko ljubeznijo visijo narodi na tem veličastnem vladarju. Dal Bog, da bi zopet popolnoma okreval in nas s svojim miroljubnim žeslom še dolgo osrečeval!

Vojska. Med Združenimi državami Severne Amerike in prezidentom Huerta v Mehiki izbruhnila je vojna. Zadnja poročila pravijo, da so se vršili že hudi boji, pri katerih je že mnogo oseb padlo. O vojni bomo prihodnjič obširneje poročali.

V Albaniji postale so vsled grških ustašev razmere jako napete. Albanski knez je zapovedal mobilizacijo. Prelivanja krvi torej še vedno ni konec.

Dopisi.

Maribor. („Slov. gosp.“ utelešen zvijač brez vse mere.) Ta je sedaj že v taki zadregi in stiski, da celo blodi o „romanju „Stajerca“ v Lurd.“ V svoji zmedenosti in norosti žveči, da „Stajerca“, „kletev in psovke“ v Lurd spremljajo! Kletev pa so: hudič, vrag, peklenšek in enake, a kje so pa tiste?! Fej, sramota in take, koje pa „Slov. gosp.“ za svoje čezpredrzne zvijače v polni meri zasluži, pa niso nobene kletev. Ne samo „Stajerc“ po izreku „Slov. gosp.“, temveč vsak pošten človek in odkrit kristjan čuti stud in smrad nad kranjsko goljufiko, svetohliko in „svetnico“ Johanco, pristranski delavci pri „Slov. gosp.“ so njeno hinavščino zagovarjali, zatorej zopet sramota za tako hudobijo. Dalej pravi „Slov. gosp.“, da ljubljanski „Dan“ in graški „Tagblatt“ sta za mariborski časopis „predaleč“ oddaljena, zato jih ne more prijeti?! Da ga le ni sram, takšno oslarijo po svetu razglaševati; se mu bodo ja vsi bralci smejali! Vsaj le strah in trepet mu ne dovolita še proti tistim zvijačev kovati in se še tembolj osramotiti in v nevarnost podati. Tudi proti koroški sleparki svetnici Moji si ne upa kar besede ziniti. Konečno bledi „Slov. g.“ po eni strani, da je ravno protestant razglasitelj lurskih čudežev, a po drugi strani pa nasprotno pobija menda drugega protestanta, dr. Aignerja, kot „nasprotnika“ lurskih čudežev! Kedo je tedaj prismoda?! Pa „Sl. g.“ se trese kot mokra žival. Potem še čveka o trdi, neolikani, „spakedrani“ prestavi iz nemščine na slovensko, pa ravno v tem je žmetno in umetno, ako se po mogočnosti dobesedno resnično prestavi, kakor pa če se le površno kratko in enostavno napravi, a potem bi „nesramni zvijač“ zopet besedičil, da ni prav in ni resnično; kritikovati je seveda lahko. — Dostavi se še, ravno kakor je po „Danu“ št. Jernejski kaplan Leopold Kolbengen l. 1908 kakor po naključju Lurdu podobni kraj za „Novi Lurd“ na Dolenjskem najšel, ter ga s pomočjo menihov Kartuzijancev s čudedelno (?) soho (štatuo) povzdignil, da je mnogo denarja nanoslo itd., ravnotako skušajo nekateri duhovniki romarske cerkve ali vsaj kapele ustanoviti, da bi jim obilo donášalo. Tako pred leti pri sv. Jurju pri Križevcih na Hrvaškem. Dalej l. 1854 v spomladi, sedaj je ravno 60 let od časa, ko so ljudje hodili opazovat prikazen Matere Božje na nekej smreki na griču „Lošperk“ med Vitanjo in sv. Florijanom. Videli so baje nekaj bliščacega. Ko pa je prišla tja oblast z orožniki, se je ukazalo drevo podreti. Ljudstvo pa je sodilo, da tisti, kateri bi to storil, bo naenkrat mrtev, in lahko da ga vrag odnese. Pa orožniki se za to strašilo niso zmenili, ter so smreko podsekali in je podrli, na kar se je na vrhu smreke najšlo s

Sirolin "Roche"

olajša in odpravi prsne bolezni, kašelj, katar, influenco, astma.

Originalni zavoj à K 4.— se dobi v vseh apotekah.

smolo namazano, da se je „svetilo.“ Tako pripovedujejo stari ljudje, ki so to videli. „Slov. gosp.“ pa toplo priporočamo in mu svetujemo, naj z zavijanjem neha, ter naj nas ne sili, da bi s popisovanjem grozovito „žalostnega in črnega“ desetega stoletja in ednakem ne žačeli.

Iz mariborske okolice. Pred kratkim je umrl v Wörtitschbergu vrlj posestnik Čilenšek. Pokojnik je bil splošno priljubljen in spoštovan. 650 ljudi ga je spremilo k zadnjemu počitku. Pokojnik je bil tudi stric gospoda župnika Alojza Čilenšek v Poličanah in stari oče kaplana Ivana Čilenšek v Sv. Lenartu v Slov. gor. Obadva ta duhovna gospoda pa nista imela toliko časa, da bi pokojnika k zadnjemu počitku spremila. Ljudstvo ju je pogrešalo in se jezilo nad toliki nemarnosti ter zanikernosti. Res, krščanstvo gotovih duhovnikov je pač presneto malo vredno!

Iz Senarske pri Sv. Trojici v Slov. gor. Nekemu dopisniku „Narodnega Lista“, tiste triedine narodne stranke, naš občinski odbor ni po volji in posebno mu mora biti občinski predstojnik od rok. Piše pa vendar premalo natančno. Prosimo tedaj tega človeka, naj še to stori in nam razloži, kaj je naš odbor pregrešil, posebno pa naj svoj naslov pove, ker drugače mu ne moremo predstojnika voliti, ki bi mu bil bolj všeč. Najbrže pa je ta dopisnik eden od tiste dohtarsko-učiteljske stranke, kateri hočejo sedaj v zadnjem času pri vsem svoji nosi imeti, ako ravno jih nič in najmanjše Senarska občina briga. Mislimo da Senarski posestniki nismo šolarji, katere morajo še učitelji voditi. Mi si že dolgo in še si bomo naše odbornike in predstojnika po svojem mnenju izvolili ter že znamo sami spoznavati, kdo nam je bolj primeren. Da pa ti dopisnik preveč ne žaluje, mu že sedaj izdamo, da se tukajšnje volitve čez 2 leti zopet vršijo in se jih lahko udeleži, seveda če ima to pravico. Bode imel tedaj ne samo predstojnika, ampak tudi večino Senarskih volilcev „pri rokah“; če pa še ne tako, pa je on tedaj lahko volilec bolj „pri rokah“.

Sv. Barbara v Halozah. Pred kratkim so zaprli v Litiji na Kranjskem tukaj pristojnega Jožefa Štumberger, ker je izvršil več tatvin. Lepi ljudje so potomci kaplana Berka. Tu se zdaj vidi klerikalna kultura. Kaplanom roke lizati in krasti, to se pač kaj lepo strinja; od omenjenega zločinca hiša je naročena na „Slov. Gospodarja“. Čestitamo! — Na Veliki petek napadel je zopet član Marijine družbe izobraženec (izkozlanec) naročnik „Slov. Gospodarja“ naprednjaka g. knjigoveza Podhostnik, češ, da mora on vedeti, kdo da opiše njegove grešne slabosti klerikalizma v cenj. listu „Stajercu“. Pa mi povemo, vse kar se lahko dokaže, je dovoljeno v časopisih natisnit. Ta pobalin J. Brlek grozil je z nožem in sploh prizadjal g. Podhostniku lahke telesne poškodbe. Škoda, da se je to godilo na prostoru, kjer nikdo ni videl. Vsa čast za gotova društva, ki tako krasno napredujejo. Krasen razvoj mladeniške zveze. Da takšni smrkolini sovražijo vse, kar je naprednega, je samo ob sebi umevno. Ali mi se nikakor ne bojimo in ako se prav na glavo postavijo. Ali Brleku pa povemo: „Vrě gre tako dolgo do studenca, da se stere!“ Zapomni si dobro fante, kaj bode drugokrat tvoj jezik žlobudral.

Slovenjigradec. („Slovenski Gospodar“ in liberalci.) „Slov. Gosp.“ javka v zadnji številki od 16. aprila, da se veliki del Nemcev za zakonsko zvezo in zvestobo nič več ne zmeni ter se zakonske ločitve vedno bolj množijo. To je sicer resnično in žalostno, zlasti zaradi otrok, pa Bog pomagaj, če ne gre, pač ne gre, a boljša je vendar ločitev kakor pa prepri, pretep in nazadnje moritev in to celo v pričó otrok! Kaj bi bilo iz takih? Ta nesloga

pa ne zadene samo posvetne zakone temveč je bila tudi eden glavnih vzrokov, da je papež Gregor VII., Veliki imenovan, proti koncu XI. stoletja zakon duhovnov prepovedal in se tudi pozneje ta ni smel več ponoviti. Ja tudi med prejšnjimi duhovskimi zakoni so dobro zabeleženi prepri, ni bilo vse gladko, groza je o tem govoriti. Enako pa se nahajajo prepri od takrat kakor dandanes med gg. župniki in njih kuharicami (ženami.) V dobrem spominu je še pretep farovške kuharice in neke vdove za njih ljubčeka župnika J. P. eno uro od Slovenjgradca, ko ste se za lasi vlačile, da je moral orožnik posredovati. Škof je zaradi tega župniku prepovedal na Rešnjega Telesa dan procesijo voditi, pa hudobni župnik, pravi nečistnik, ni ubogal, zato je bil od škofa na več mesecev v samostan Nazarje vtaknjen. Mi bi o vsem tem raje molčali, ako bi le „Sl. G.“ to hudobno, nesramno navado ne imel, da bi vse nerednosti, pregrehe in hudobije zmirom na same uboge od njega „proklete liberalce, naprednjake in Nemce“ vedno ne zvrigel in skoraj vsak članek z „napadanjem liberalcev“ ne končal, ravno, kakor da bi se klerikalci nikdar in nikoli kaj ne pregrešili ter brez grehov in sami svetniki bili. Ja klerikalec, posebno duhovnik, sme vse hudobije učiniti, on sme vsakega nahruliti, napadati, obdolževati, pretepti, se v posvetne zadeve, volitve vmešavati, goljufati, svoje otroke skrivati, še hujše, itd., pa vendar je in ostane — duhovski hlapec, svetnik . . .

Poličane. V soboto, dne 2. maja tl. se vrši v Peklu na Poljčanskem kolodvoru veliki živinski sejem. Živinoposestnikom se posebno naznanja, da z ozirom na sedanje stanje kužne bolezni na gobcih in parkljih se sme le taka živina na sejem prignati, ki izvira iz političnega okraja Maribor. Sejemska vstopnina (Standgeld) se ne pobira in je veliki prigon žinine ter prihod domačih kot tujih kupcev pričakovati.

Kozje. Veliki živinski in kramarski sejem se vrši dne 27. aprila tl. v Kozjem. Sejmarji se opozarjajo na novo mostno tehtnico, katera bo ta dan brezplačno na razpolago. Vstop v sejmšče za živino je vstopnina prost. Ker je pričakovati ogromno število lepe žinine, se kupci vljudno vabijo. Trško županstvo.

Novice.

Belgijski škofje osleparjeni. Iz Bruselja poročajo: Defraudacije bankirjev Colleta in de Coena presegajo vsoto devetih milijonov frankov. Belgijski škofje, ki so zaupali bankirjema dijecezijski denar, so izgubili več milijonov.

Nemiri viničarjev v Neapolju. Iz Rima poročajo: Med viničarji v Cerignoli pri Neapolju je prišlo do težkih nemirov, ker so bili v nekem vinogradu zaposleni inozemski delavci. Okoli 3000 viničarjev je udrló s kosami in drugim orodjem na posestvo ter preteplo posestnika in inozemske delavce. Mnogo oseb je bilo ranjenih.

Uničenje „Città di Milano.“

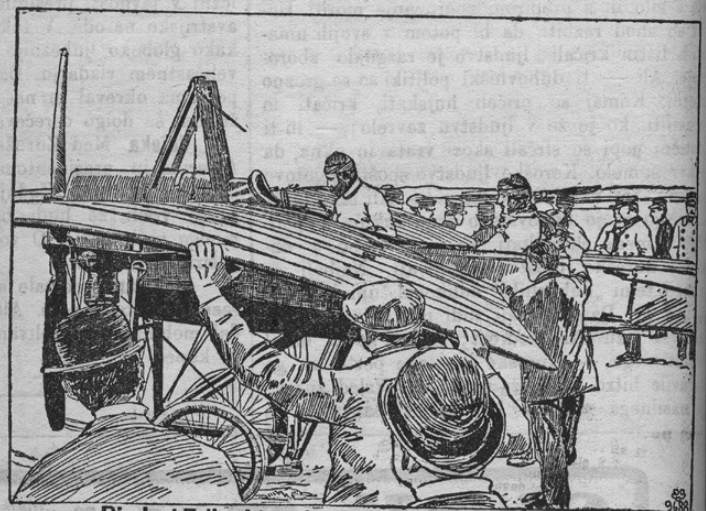
Die Überreste des am Comersee verbrannten italienisch. Lenkballons CittàdiMilano.

Dne 9. maja zadela je italijansko vojaško zrakoplovstvo velika nesreča. Letalni stroj „Città di Milano“ bil je vsled razstrelbe popolnoma uničen. Vihar je namreč blizu Cente odtrgal letalni stroj; okoli 150 m od lice mesta vstavil se je stroj v vejevju drevja, ki je balonu mnogo škodovalo. Plini so se vneli in zgodila se je eksplozija, vsled katere je bil takoj ves stroj v plamenih. 50 oseb, ki so prihiteli na pomoč,

bilo je od plamen bolj ali manj hudo ranjenih „Città di Milano“, katerega ostanke kaže današnja slika, bil je letalni stroj z 12000 m³ vsebina. Bil je 72 metrov dolg, 23 metrov visokost in imel srednje debelosti 18 metrov. Na stroju sta bila 2 motorja, vsak za 80 konjskih moči. Stroj je zgradil lansko leto Eurico Forlanini; meščanstvo mesta Milana darovalo je stroj državi.

Nesreča v zraku.

Na letališču Aspern pri Dunaju zgodila se je na velikonočno nedeljo huda nesreča. Neki Bourhis izumil je namreč nov aparat, s katerimi se prepreči nezgode pri letalnih strojih (Fallschirm). Bourhis dvignil se je z letalnim strojem, v katerem je bil tudi šef-pilot Lemonier, v zrak. V visokosti 400 metrov skočil je s svojim aparatom iz stroja; ali aparat (podooben velikanskemu dežniku) se je le napol napel in Bourhis padel je na tla, kjer je obležal z zlomljenimi udi. Letalni stroj je istotako izgubil ravnotežje in padel; tudi Lemonier bil je težko ranjen. Naša slika kaže oba zrakoplovca, predno

Die bei Fallschirmabsiürzen verunglückten Flieger.

sta poletela i. s. na levi strani Lemonierja, na desni pa Bourhisa.

NESTLÉ-JEVA
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj
Nestlé, Dunaj I. Biberstrasse 2 S.